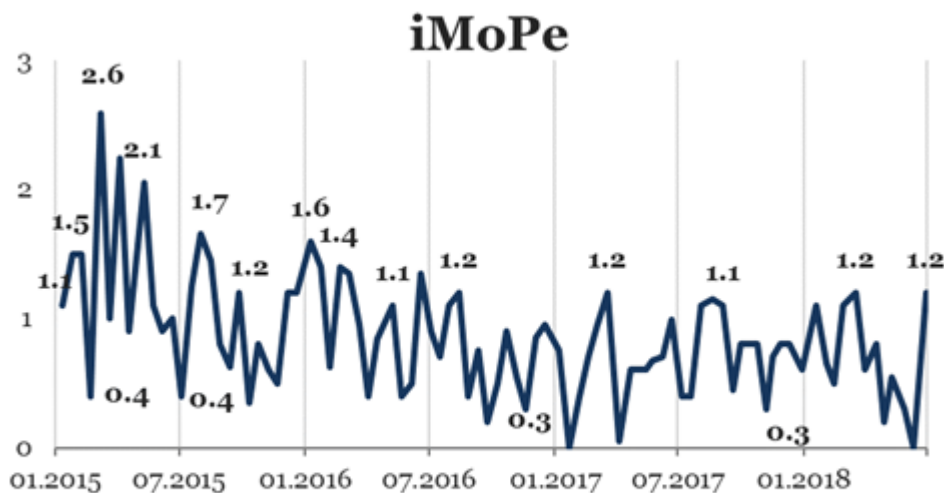

iMoRe №87. Закон про Вищий Антикорупційний суд отримав найвищу оцінку

За період з 4 по 17 червня індекс iMoRe склав 1,2 пункти. Головна подія раунду - закон про Вищий антикорупційний суд.

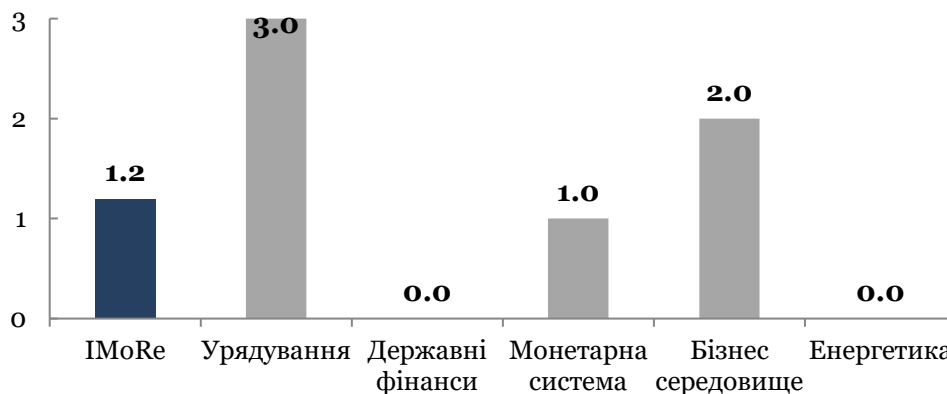
Індекс моніторингу реформ (iMoRe) склав +1,2 бала за період з 4 по 17 червня 2018 року. У цьому періоді позитивні зрушення відбулись у законодавстві, яке стосується урядування, монетарної системи та бізнес середовища.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

iMoRe може приймати значення від -5 до +5, значення вище за +2 розглядається як прийнятний темп реформ

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Головна подія раунду

Закон про Вищий Антикорупційний Суд, +5.0 балів

Судова реформа передбачає зміну системи судоустрою. У червні 2016 року був прийнятий закон про [судоустрій та статус суддів](#). В ньому спрощено структуру судоустрою та запроваджено нові принципи відбору суддів. Чотирирівнева система правосуддя замінена трирівневою: місцеві суди, апеляційні суди, новий Верховний Суд.

Оновлення судової системи згідно з новими принципами є тривалим процесом. В той же час, спроможність судової системи суттєво впливає на прогрес антикорупційної реформи.

Створення Національного Антикорупційного Бюро (НАБУ) та Спеціалізованої Антикорупційної Прокуратури (САП) забезпечило можливості для розслідування справ ТОП корупціонерів та представництво по цих справах у судах. Проте, корупційні справи часто [застрягають в судах](#).

З метою забезпечення справедливого розгляду корупційних справ вже зараз, не чекаючи завершення реформи усієї судової системи, потрібно створити Вищий Антикорупційний Суд. Законом [судоустрій та статус суддів](#) визначено основні засади його формування. Проте, низка питань, пов'язаних із його діяльністю та відбором суддів, мали бути визначені в окремому законі.

Палкі дискусії відбувалися навколо питань конкурсного відбору суддів, зокрема ролі Вищої кваліфікаційної комісії суддів та міжнародних експертів. Позиція громадянського суспільства передбачала можливість накладання права ВЕТО міжнародними експертами на певну кандидатуру. Таку позицію не підтримувала критична маса депутатів в Парламенті, проте підтримували міжнародні партнери країни.

В результаті, була досягнута компромісна позиція, яка і була зафіксована в законі [2447-VIII від 07.06.2018](#).

Вона полягає у наступному. Відбір суддів, згідно з законом про судоустрій, здійснюватиме Вища кваліфікаційна комісія суддів. Також, з метою сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні відповідності кандидатів критеріям доброчесності утворюється Громадська рада міжнародних експертів.

За ініціативою не менше трьох членів Громадської ради міжнародних експертів може бути порушено питання відповідності будь-якого кандидата критеріям доброчесності. Рішення, що кандидат відповідає таким критеріям, може бути ухвалено більшістю від спільного складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів та Громадської ради міжнародних експертів, за умови, що за нього проголосували не менше половини членів Громадської ради міжнародних експертів. Якщо комісія не визнає, що кандидат відповідає критеріям, він припиняє участь у конкурсі.

Суд буде формуватися протягом наступних 12 місяців та може розпочати роботу після призначення 35 суддів.

Коментарі експертів

“Закон про Вищий антикорупційний суд - довогоочікуваний і необхідний крок у подоланні корупції. Адже на цей суд покладають надію, що він буде спроможний розглядати справи про високопосадову корупцію, які роками зволікають загальні суди. До відбору суддів цього суду будуть долучені міжнародні експерти. Це підвищує шанси на відсів недоброчесних кандидатів. Але все одно переможців визначатиме діюча ВККС, що не виключає маніпуляції під час відбору.

Проблемою є й те, що справи про високопосадову корупцію, які зараз перебувають на розгляді судів, не будуть передані до Вищого антикорсуду навіть на рівні апеляції. Іншою проблемою є те, що касаційною інстанцією для справи високопосадової корупції буде Верховний Суд, суддів якого добирали за загальною процедурою без участі міжнародних експертів, яка з високою ймовірністю мала [маніпулятивний характер](#).

Для утворення Вищого антикорсуду, відповідно до Конституції потрібне ухвалення ще одного закону [ред. Про утворення Антикорупційного суду]. Це може призвести до затягування процесу створення цього суду. Водночас від запровадження цього суду залежить отримання Україною макрофінансової допомоги від МВФ.”

Роман Куйбіда, Центр політико-правових реформ

“Закон є завершальним механізмом для розбудови ефективної системи боротьби з корупцією. Він є елементом трикутника НАБУ - Антикорупційна прокуратура - Антикорупційний суд. Створено прецедент для всього регіону, коли у формуванні суду братимуть участь міжнародні експерти. Закладено всі механізми для того, щоб до такого суду була довіра. Це буде прецедент, зокрема і для Грузії, і для Молдови”

Георгій Вашадзе, Радник глави Адміністрації Президента

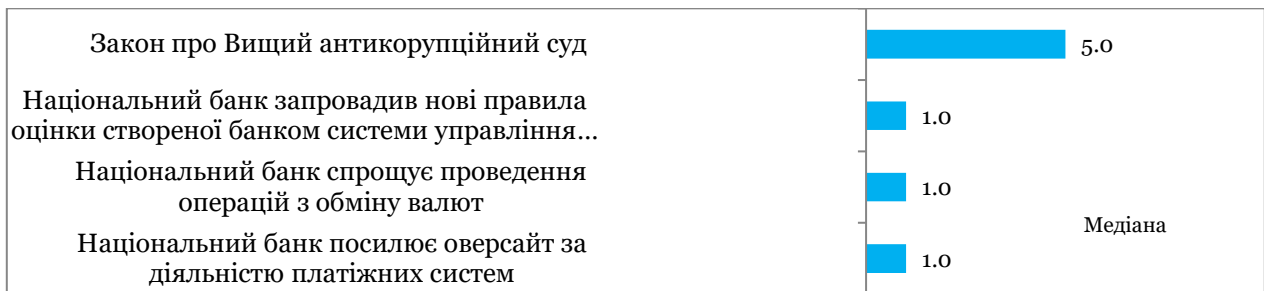
“Закон дозволить завершити побудову незалежної антикорупційної інфраструктури, що забезпечить невідворотність покарання для топ-корупціонерів.

У законі врегульовані найбільш проблемні питання: процедура добору кандидатів на посади суддів (зняті нереалістичні вимоги до кандидатів на посади суддів) та участь у цьому міжнародних експертів, які отримують ключову роль в процесі добору суддів. Юрисдикція суду звужена виключно до топ-корупційних справ, які підслідні НАБУ. Суддям нададуть гарантії фінансової незалежності та особистої безпеки.

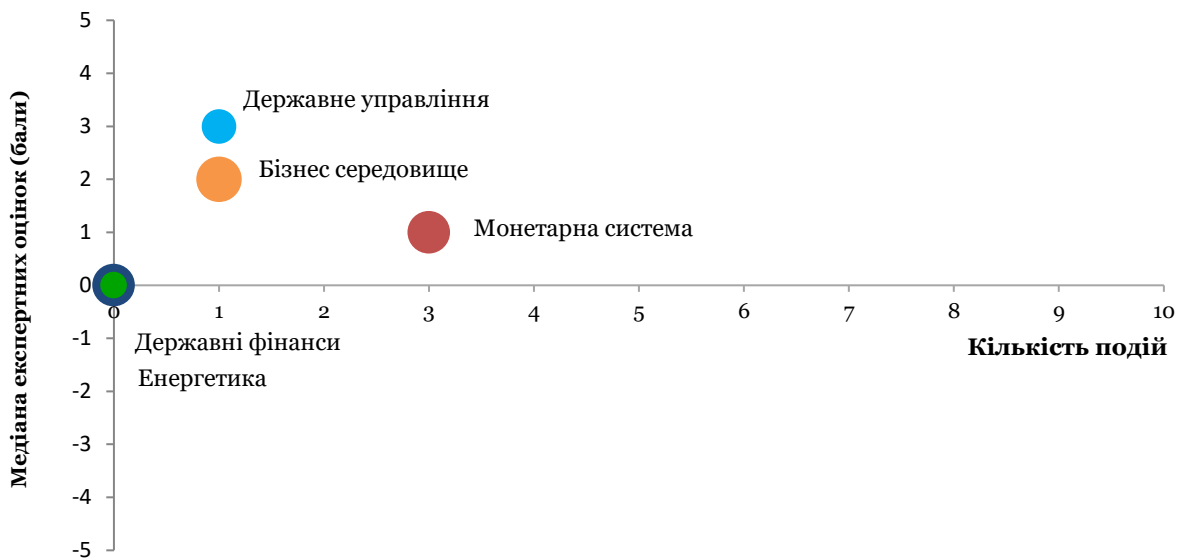
Разом з тим, у законі є положення, які дозволяють у майбутньому уникнути слухання в Апеляційній палаті Вищого антикорсуду. Загальні апеляційні суди визначені місцем розгляду скарг на вироки, ухвалені судами першої інстанції у справах, підсудних Антикорсуду до початку його роботи.”

Олександр Калітенко, Transparency International Ukraine

Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	+3.0
Закон про Вищий антикорупційний суд	+3.0
Державні фінанси	0.0
Монетарна система	+1.0
Національний банк посилює оверсайт за діяльністю платіжних систем	+1.0
Національний банк запровадив нові правила оцінки створеної банком системи управління ризиками	+1.0
Національний банк спрощує проведення операцій з обміну валют	+1.0
Бізнес середовище	+2.0
Закон про Вищий антикорупційний суд	+2.0
Енергетика	0.0

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (iMoPe) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.

VoxUkraine - це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.